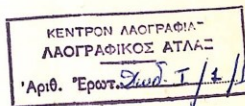

1
12-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δωδ. 1969 / Φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ... χωρίον ... Διμυλιά ...
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας ... Ρόδου ...
Νομοῦ ... Φωδεκανήσου ...
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος ... Κων/ντίνης
... Κουμιάς ... ἐπάγγελμα ... φιλόσοφος ...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Διμυλιά ... Ρόδου ...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... 4 μῆνας ...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... Κωνσταντῖνος Φυριάκης ...
...
ἡλικία ... 75 ... γραμματικαὶ γνώσεις ... Ε' Δημοτικῶν ...
...
τόπος καταγωγῆς ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Η περιφέρεια τῶν χωρίων τῆς ἐν. διο.
Η πια γεωργικῆ καὶ ἡ ἄλλη κτηνοτροφικῆ ...
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Ἐνηλλάσσοντο κατὰ 20 ἐτη ...
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονὰς κλπ. ... Πούρκων ...
ἰδιοκτησίαι ἀνήκοντες ἐν 400000 ἀρῶν καὶ 500000 ...
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ἐν τῇ ἐν. ο. πατρ. δίδει ἐν κω. διαμετρεῖ το 1/3 ἐν τῇ
το. δὲ τοῖς ἐν. τοῖς ἀρρενας οὐκ ἐν κω. μετὰ θάνατον ...

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Οἱ κάτοικοι ἀσχολεῖται εἰς ἀμφοτέρων καὶ γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .. *Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα δὲν ἐργάζονται, εἰς ἐργασίαν ἀλλὰ τὰ ἐνοικιάζον...*

δι' ἐν ἢ δύο ἐκ.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)

Ποιά ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ... δὲν εἶχαν ἰδιαιτέραν διαστάειαν ἀπὸ τῆς γεωργίας

3) Ποιά ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐκ ὅπου τὸ ἐνοικιασθὲν ἦτο εἰς τὴν ἐξοικίαν καὶ ἐνοικιασθῶν γεωργῶν, οὕτως ἀναλόγως ἐπείκειν

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Εἰς ἀγορμαῖς καὶ ἐργασίαις, ἢ δι' ὀλίγον διαδύμα ὡς ἐργάται δημοῦ ἔργων, ἢ μεμυνάδων (ἐλάκιστο)*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται

ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

Εἰς τὸ χωρίον μας ὄχι

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυμιν (παράχωμα) γλῶσς (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Με πρώτη πρόπον, από τα βίαια τα δεινά
έβρισκαν μέσα εις τα χιμαρία παιδών και με
την παύση θάψαντες τούτ' όποιον έπαιον.

2) Πότε έγινε το πρώτο κοινό χριστιανικό συνέδριο; Πότε έγινε η αποδοχή των ελλήνων στην εκκλησία; Αφ' ενός επιχρί-
σματος ή αποδοχέντων ελλήνων ήταν αποδοκίματοι, δηλ. έκοι' άναγνωση λόγων

- 2) Πότε έγινε το πρώτον χρήσις χημικών λιπασμάτων εις τὸν τόπον σας ; ... Σταύρος Μ.Ε. Ψωμ. Αλεξανδρούπολιν . τη φρωβ. νη. 6ην. (1948).

- Ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. Μόνη πρὸ τεσσάρων ἐ-
τῶν πενήτων, ἀπὸ τοῦ 1964. ..

- 1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Είς ποία κτήματα χρησιμοποιείται (ή χρησιμοποιείται) κάθε τύπος ;
Ποίος κατασκεύαζε το άροτρον τούτο ή από πού έγινετο ή προή-
θεια αυτού ;

..... Πέν δηύκρον. εἰς τὰ ἀστρο, μόνον. εἰς τὰ
Σπανίως. εἰς τὸν βιόκρον. μονόφλεον. καὶ μόνον. εἰς τὰ χωράκια

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
σιδηροῦ ἀρότρου μετὰ τὰς ἀντιστοιχίας ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2.....5.....8.....

3. 6. 9.

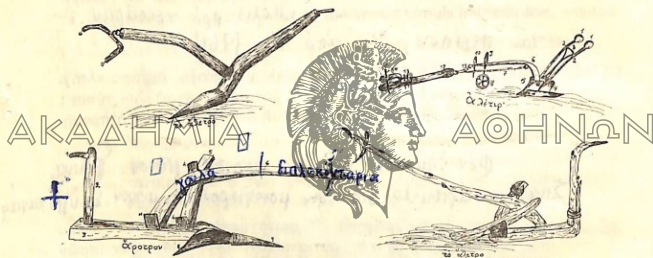

- 2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) από 16 1964.
- 3) Μηχανή θερισμού από 20 1966.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχυῶν (δεματιῶν)..... ἀπὸ 1966
5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ἀπὸ 1955
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ἦεναι ἀπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἔχεν ἐπίκεισθαι ἐπὶ τῇ καλαμίνῃ ξυλίνου
ἀρόσων ὠρεθέντι πάλιν ἐπὶ καλαμίνῃ
..... δι' ἰδίαις
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
νιζόμενα ἐνταῦθα ;

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... ἦναι ἀπὸ ξύλου ... γενητός.
ἔχεν εὐδιμενῶς εἰς τὴν καλαμίνην ἐνδύσαν.
ἀρότρων ... ὠριζόμενοι πάλιν ... καὶ κατεμάχων
... οἱ ἴδιοι.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χερσολαβή	6. γούλα	11.
2. >>	7. μπράβιγχο	12.
3. ποδάρι	8. δνλ	13.
4. χούλα	9.	14.
5. περόνα	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(1) Εάν είναι δυνατόν αποστείλατε και φωτογραφία.
Συμ: Μολις τω πάλιν υπήρχεν Ιδιαιτερόν ζήτησιν πού ανωμάτιστα
 διηροκουναρία.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

... θηήρχον . δύο . ὡποι . ὁ . ἕνας . δια . λα . χωματερά .
... ἦν . πεηλατωμένον . εἰς . δέ . ὡν . ἕτερον . ὡπον . (ὡπον πετρωδῶν)
... ὡ . ὕνι . εἰς . λα . ἄλλα . χυρισμένα . πρὸς . λα . καί . δια . νά .
... προχωρῇ . εὐκολώτερον .

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... ἐπίμνητες . καὶ
... μακρυνισμένην . πρὸς . τὴν . ῥάβδον .

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ... ἐκ . ξύλου .

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

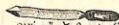
... σκεπάρνι . . . πριόνι . . . ξυλοφαῖ . . . ἄρνάρι .

πριόνι

ἀρίδα

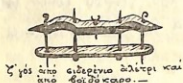

ρίνι ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο, ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... συνήθως βόες, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡμίονοι.

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; πάντοτε δύο.

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; Βεβαίως!

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεῦλια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

ἐν ἀνωλίρῳ.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

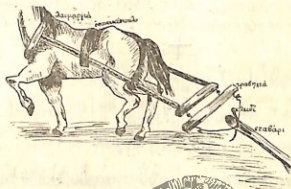
Ἀρμαλλίεσ. Καμωμέναι ἀπὸ σχοῖνα (ἀγκυρίσ) τῆς ἐφτακνῆς. ὁ ἰδιός. ὁ γρωφός.

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου;

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; Περνᾷ ἡρώνα. ἰὸ ἓνα ἥων ἀπὸ ἰὸν ἡμῶν, καὶ ἰὸν ἄλλο καὶ μετὰ συνδέουσιν οἱ ἀρμαλλίεσ ἰὸν ἡμῶν μετ' ἰὸν ἄροτρον.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει το άλογον ή άλλο ζώον δια να προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

... Δὲν ἵστανται ἰσχυρὰ βουλή, διότι ἐξ ἑρ-
μα πῶς αὐτοὶ μετὰ τὸν γυμν...

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά

α) Ποιος ὤργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

Πάντος ὁ διδάσκαλος (Noumenon hē dypn).

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) «.....»

... 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... Ἀνεφέ-
ραμεν ἰ.δ. παύσει μὲ ζύγιμον γίνῃται ὁ ἀργύριον.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

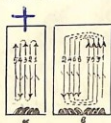
Με τοίνυν τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν κεφαλῶν ἐκείνων
ἐγὼ καὶ Χερὼβαβυλὼν καὶ δὲν ἐμποδίζηται.....
τὸ τοίνυν δένειν ἔγωγε Χερὼβαβυλὼν

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... *Ὡς ἐν τῷ σχεδιαγράμματι α.*

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.....

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.);

..... *Εἰς λωρίδας καὶ ὁνομάζονται ἐχωρίζοντες μετ' αὐλακῶν.*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; *ναί*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; *μόνον ἐν ἀνυφορικῇ ἐλαφῇ*

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

..... *Μὲ τὸ ὑνί, πλαγίως καὶ ὁριζιῶς. διὰ ρυθμὸν ἀπὸ τοῦ τρακτέρ.*

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ἔτι... ἡσ... καὶ... ἑπερθε... καὶ... δημητριακῶν .

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

... Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον... ἢ Οὐκὼβριον (ἀντίστοιχο βροχῆς) γίνεται τὸ λεγόμενον «ξύνημα» τῶν χωράφιων καὶ μετὰ τὸ δεύτερον ὄργωμα καὶ ἑπερθε .

ἔτι οἱ, πρὶν ἐνταῦθα (Φεβρουάριον) γίνεται τὸ «μάγαμα» (ὄργωμα) καὶ κατόπιν τῶν Σεπτεμβρίου γίνεται τὸ «ξύνημα» καὶ ἔτι.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Πρὶν καὶ κατὰ τὴν φύτευσιν γίνεται τὸ ὄργωμα καὶ τὸ «μάγαμα» καὶ κατόπιν καὶ ἀναλόγως τὸ χωράφι γίνεται ἔτι ἢ δύο ὄργωματα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν... ..

2 ἔτη; ἀγρανάπανσιν.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Πρὶν καὶ κατὰ τὴν φύτευσιν 2, γ. διὰ τὴν ψυχανθῶν 1.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; τὸ... δισάκι

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

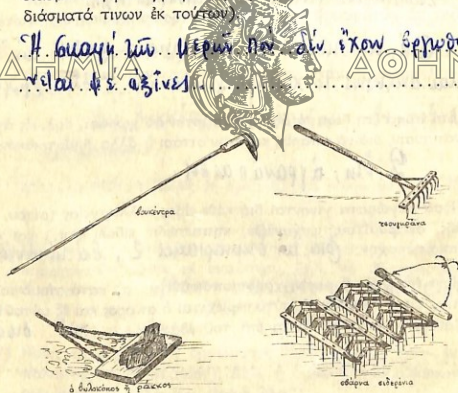
Πηλάρχα... φαῖα... ξυλὸν... ράβδος... ἐπὶ τῷ... αἵμα...
 τῇ... ὁποῖα... τοποθετεῖται... αἵμα... καὶ...
 ἐργαλεῖον... ὀνομάζεται «πλατεῖον»... ^{ξυλὸν} ^{ἄμα}

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

Γίνεται τὸ θάβημα μὲ ἄξιναι καὶ λέρειαι «βροτοάκιμα»

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπλὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

Ἡ βουλή... τῶν... μερῶν... πᾶν... εἶναι... ἔχον... θρησκῇ...
 ...εἶναι... φ... ἀξίνει...

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
 ... ἕνας βοηθὸς διὰ τὸ "βολοπακίωμα". ἄλλοι νὰ
 ... προλαβαίνει ὁ κεντρὸς πρὸ τὸν ὄργωμα ὡς ὄργανα ...

- 7) Ποια χωράφια εκκαλλιεργούντο (ή εκκαλλιεργούνται) δια την σπο-
ραν όσπριων. Πώς έγινετο η σπορά και η εκκαλλέργεια εκάστου
είδους. Συκιάς και ποσειδωνία, διὰ τῶν ὁρίων γυνήτων ἡμεῶν.
Πορρωμα 2. 3. γορμα, βαλάντια μετὰ τὸ γο-
ρωμα.

- 8) Ποια χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.
 Συνήθως λα' ἀδύνατα δη. λα' διακρίματα δι' ἀγροναίων.

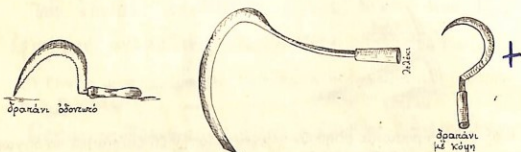
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς σῦλακια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. ἐφύτευον ... ἐν αὐλάμα ... ἐκ χιμαλῶ "κλειδιά"
"ζικ-ζάκ" ... πὸν. λα. ρέμ. ... "κλειδιά", ... ἐλβ. κλειδιά
κλειδιά

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 με τὸ δρεπάνι (ὡς τὸ διαφανὲς δι-
 μυνόμενον),

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Δέν ὑπάρχον, ἢ ὑπάρχον· ἄλλα ἔδω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνι). με κόσσες

(ὡς ἡ εἰκὼν)

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἤτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ὁμαλή ὀμαλή

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σκληροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ἡ χειρολαβὴ, ἢ ἡ ξύλινη

Ὁ σκληρὸς σκελετὸς δέν ἔχει ἰδιαιτέρην ὀνομασίαν
 βέβαια καὶ αὐτὸς δρεπάνι

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *Ἡρεράβηλο ἀπὸ ἐπιμετρημένης, ἢ καὶ "χύφινος",*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *τὰ ὀκπρία γεννητὴ δι' ἐκρίσεως. τὰ δημητριακὰ μόνον ὄντων δὲν εἶχον ἀναπληρωτὴ μαλὼν, ἐκρίβηλο δι' ἐκρίσεως,*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῆτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... *10 ἐνωτορία ἀπὸ τοῦ σῆτος.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *"Αποκαλαμὲς", ἢ "ἀποκομματά",* ... *χωρὶς κοπῆς καὶ ἰσχυρὰς.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστάς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ ἴδιοι δι' ἐκρίσεως ἀποθέτουν τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς ποσάματα πρὸς ἀγνάμην.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... *ὡς ἐγράψαμεν εἰς τὴν προηγουμένην ἐρώτησιν τοποθετοῦνται κατὰ "ἀγνάμην" μέτῳ ἀλάχου πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν (ὅπου) ὁλόνην ἢ βρώμη καὶ ἢ κριθὴ πηγαίνουσι μέτῳ ἀλάχου καὶ ἀλάχου, διὰ τὸ διωκομένον ἐπὶ τοῦ τοῦ καὶ ἔδενε.*
 Συνήθως ἐδέοντο μέτῳ ¹³ καλὰ πηροδάρτης. ὁμοῦ μετ' ὥρμα.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. ... *Ἡμεῖς "ἀμαριές" ἢ ἐνωσμέν. ἰα. δραγματα. "Ἐν*
τῷ ποτῇ δραγματα, ἰα. ὁποῦ. δένων. ὁμοῦν. ἰα. βέρς. "ἀμαρία",

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; ... *καὶ ἄνδρες καὶ*
γυναῖκες. Ἐν ἡμέρῃ. ἡμερομίσθιοι. ἐργαίη. θερισταί.
"Ὅχι. ὁμοῦ ἀπὸ ἄλλου τόπου. ... ἄνδρες. ἰα. ὀνομα-
ζαμε. "ἀριάζει" ὁπὸ. ἐργαίη.

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπήν (ξεκατῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χοῦμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). ... *ἡμεῖς. με. ἡμε-*
ρομίσθιον. εἰς εἶδος. (βρίθ). ὁχι. καὶ ἀποκοπῆν.
τὸ ἡμερομίσθιον. ἡ. μετὰ. παροχῆς. φαγητοῦ. ἰα
ὁποῦ. ἔφερον. εἰς. ἰόν. ἄφρον. ἢ. εἰς. ἰόν. ἰα.
μικροῦν.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ...
ὅθεν. ἐλαμβάνοντο. οὐδὲν. μέδον. προφύλαξιν.
Διότι. ἰα. χεῖραι. ἡ. μετὰ. μελόμενα. ἀπὸ. μὴ.
ἐργασίαν. ... ἡ. δὲ. κόπωση. δέν. καὶ. ὁποῦ.
ἰα. ὁποῦ. ὁποῦ. ἡ. ὁποῦ. ἡ. ὁποῦ. ἡ. ὁποῦ. ἡ. ὁποῦ.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ὁδοὶ αἱ ἡμέραι. ἦσαν ἐοικεῖν αἱ πρὸς ἐν αὐτῇ.
Πῶς... ἡμεῖς... Τρίτῃ... Τώρα δὲν δίδεται προσοχή ἐν αὐτῇ.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἰσπανίαν, τὰ παλαιὰ χρόνια ἐτραγουδοῦσαν, ὡς τὸ καὶ πάλαι.
« Πάνω εἰς ὄρει εἰς βουνά
ὃ ἐβαλαν νὰ θείγῃ
νὰ με κινᾷ ὁ ἀνέμος
καὶ ἡ γαῖαν, νὰ μαυρίσῃ ».

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάλλαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἑθιμὸν.

Συνήθειαν καὶ ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν
νὰ ἀφύναν ἕνα μικρὸν ἱεράριον ἀδελφῶν.

Ἀπὸ αὐτοῦ, ὅροι οἱ θερίζοντες ἔδιδον ὄρεγαν σταχυὰ

καὶ ἐν αὐτῇ σταχυῶν ὀλεον. Τὸν ὀλεον εὐχόμεθα

καὶ ἀναβῆναι ὁ ἰδιοκύριος τὴν σταχυὴν καὶ ἀναβῆναι

ὅταν ἀπὸ τῆς ἐργασίας ῥαῖται ἀπὸ ἐπάνω τὸν νερό (ἀπὸ τὸ κεφάλιν ἀναφομένη ἰδιοκύριος) ὃ δὲ ἰδιοκύριος ἐν ἀνέμοις διδοὺ ὡς δώρον ἕνα δεμάτι ἐν τὸν παλαβρέζαντα ἐργάται.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐγένετο ἡμεῖς ἰδίαν ἡμέραν. Πᾶσις πρωὶ
ἡ ἑσπέρας, διὰ νὰ μὴ ἀνάβῃν τὰ σταχυὰ ἐν τῇ
τοῦ καυτῶν.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσιδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ο ἰδιουμῆς... ἔδενε... καὶ... εἰς... Τὸ... ἀμαλῆς
μελέψαν... οἱ... γυναικες... εἰς... "δεσύν"... καὶ αὐτὸς
ἐφωκνυ... τὰ δεμάτια... τὰ δεμάτια παλαιότερα
ἔδενον... μὲ μακροῦς κλώνους... πυροδάρτης, π.
ὅποια... εὐρύτητα καὶ ἀδύνατον... ἔδραφον... τὴν
μετὰ... χρυσεμοσινοῦναι... τυπὸν... ὁπαρ...
... ἐργαλεῖον... δὲν... ἐφωκνυ... εἰς...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὀρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια... ἐποθετοῦντο... καὶ ὀρισμένα...
μέρη, ὅ... ἀέθμοι... καὶ... ἐφωκνυ... ἀπὸ... καὶ...
δυνατότητα... ἀποκλῆς... καὶ... ἔφωκνυ... καὶ...
... καὶ... μελέψαν...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

ὑπὸ πολλῶν παλαιῶν : Ἀν' ἐνδονομήσει καὶ ν.
τῶν ἀνοιξίνων καὶ Ἀπριλίου (διὰ τὴν ὕψιν).

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τοῦ χώραφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Ἡ ἐξαγωγή τῆς παλάρας ἐγίνετο καὶ γίνεται
μὲ ἓνα ὕψος σκαπάνης τὸ ὁποῖον ὀνομαζέται "ἀζίνι".

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τοὺς χειμῶνας μὲ θηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἐθερίναμε τὸν βίκον ἢ τὸ τριφύλλι καὶ
τῶν ἀνοιξίνων ἐθερίσαμε μὲ τὴν κόβαν.

Σήμερον ὁμοῦ γίνεσαι μακκίερμα μυδιῶς.
Ὀρνῶ καὶ σελιμακκί, βίκον καὶ λαδίον.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). τῶν ἀνοιξίνων μὲ κόβαν.....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Δέν υπήρχαν έργαλεία ...
 ... το δέχοντο ως και ως τον ... αέριον ...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τών δεματιών προς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο προς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... Συνεκεντρώνοντο εἰς τὸ ἀλώνι ...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ...

... ὅρα καὶ τὸ ἀλώνι, ὀνομάζεται "θεμωνιά." ...

Δέν υπήρχει καθωρισμένος χρόνος τοποθετήσεως ...
 ... Ἀπλῶς τοποθετοῦνται πρὶν-πρὶν εἰς τὸ ἀλώνι ...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Δέν υπήρχεν διακρίσιν ἀλάνι ... αέρας τῶ ...
 ... τοῦ τῶν ... ἐκκαθαρίσας ... πρὸς τὸν αὐτὸν ...
 ... τῶ τῶν ...

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

... ἔξω τῶ χωρίου εἰς τὸν ἀέρα ...
 ... Αἰὶν καὶ τὸ χωρίον υπήρχει ὁ γόβος ἀπὸ ἄρνιδες, γαλίδες κτλ ...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

..... Ἐκαστος χωρὶς εἶναι βλαβερὸν ἀλώνι

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

..... Συνήθως ὁλόκληρον ἔτος ἡμέτερον

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλωνο συνήθως 30 ποδῶν . Διότι

οἱ χωρὶς ἐμεικρύναν τὰς διαστάσεις τῶν ἀλωνιῶν με τὰ
πόδια τῶν καὶ πέτρων τῶν ποδῶν

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

..... Ἐκαστοὶ φίλοι καὶ ἐγγεῖκοι, καλόνιν

..... ἐρανίζετο με δάπανα ἀχυρῶν

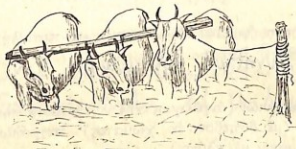
- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

..... Ἡ ἡμέρα δὲν ὠριζέτο . Ἡ ὥρα ὅμως ἔπρε-

πε νὰ εἶναι προχωρημένη . π.χ. 10 πρηνὴν διότι δίκως
τέσσερις δὲν ρίχνει τὸ ἀλώνισμα .

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.
 ἔξουσι οὐδὲν ἄλλο γύρω γύρω. Εἰς τὸ μέσον (κέντρον) ἢ τὸ
 ἄκρον, τὰ σταχῶνα εἶχαν διωδωνῶν ἡρώι τὸν εἰς τὸν

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
 στρούλουρας, δουκάκη, βουκάκη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχνα.....

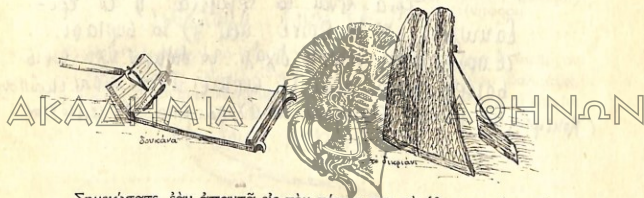
Ναι

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴν περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Ανάγει νὰ γίνῃ καὶ ἀνω αὐτὸν ὅταν ὡς
ἀφώνημα γινέται μὲ "ρουκάναν". Τὸ ψῆξιμο
γινέται ὡς καὶ εἶναι ὁ ὅρμημα.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

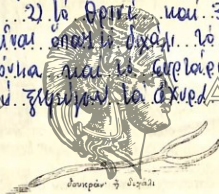
Ναι... ἡ σανὶς αὐτὴ ὡς ὄνομα καὶ ὅποια ὡς ὡς χονδρὴν μαχ... εἶναι "ρουκάννα" καὶ χρησιμοποιεῖται μόνον διὰ τὸν ἄλωνισμόν ὅλων καὶ κριθῶν.
Τὰ δοκὰ δημητριακὰ ἀφώνηται μὲ ψῆξι.
Τὸ σχῆμα καὶ τὰ ἐξαρτήματα δηλωθῶνται ἐν τῇ εἰκόνι.

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀπὸ τῆς 9 π.μ. ἕως τῆς 4 π.μ.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

1) τρία εἶναι καὶ σφακία: 1) τὸ τρι-
δάκτυλον... 2) τὸ θριπτικὸν καὶ 3) τὸ βυρλαῖρι...
τὸ πρῶτον εἶναι ὅμοιον διχάλι... τὸ δεύτερον εἶναι 11/16
βότρυα δάκτυλα καὶ τὸ βυρλαῖρι εἶναι εἰδὸς βινώλης
πυκνῆς καὶ μὴ ξυμῆς καὶ ἀκροῦ ἀπὸ τοῦ ἀλωνίου

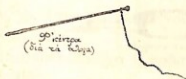

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; **Ναι**

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).

Ὁχι... εἶναι ἀπὸ ξύλου κατασκευασμένη...

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ... Αὐτὸν ἔχομεν... ἰδιαίτερον ὀνομαζόμενον... λεῖλου ἀλιῶς... ῥίζιμον...

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα) Μάλαμα... (καὶ ξύλον)...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν ὁ ἴδιος ὁ γεωργός

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). Ναὶ τὸ κοπανισμα.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; Κόπανος... ξύλου... μίαν μετρήν... ἡλικία... διαμέτρον... ξύλου... σφιντήριον... (ἐχρηκεμοσπότης... ἐξέλεγε μόνον ἐν ἑρμ. ἀνάγκη).

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνα ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν, κλπ.)... ἐν τῷ αὐλῶνι

¶ γαμν καὶ λαροβόλτα.

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημοτικὰ μεγάλων
 παραγωγῶν ; ... *ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας* ...
 ἢ καὶ τῶν παιδῶν τῆς δημοτικῆς ...
 ἢ ἀλλὰ ζῆνα πρὸς τὴν ἀρχὴν ...

"Adda Ziva prabhwa, dx1.

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Α' Ορεσίβιη, ερπύριοι αναχώρις με δασμική 3-4 κρη.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλῶνισμα διὰ τῶν ζῳῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναι, ποῖα;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας;

20. 7. 15

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλυσιστικής μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ 1950 ΔΟΧΝΩΝ

β'. Δίχνησα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

... διὰ τὴν ἐκείνην ἀποχρῆσιν ἐξέπλητο καὶ ἔπαυσε
τὰ ἐξέπλητο "θρίψαντες" καὶ "γινώσκοντες".

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

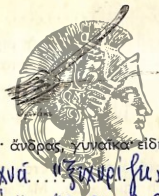
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ ἀνὴρ... ἔλκε... ἐλκόμενος... διατρίβει...
 μὴ... μὴ... ὡς... μάλα... θανάτου... ἀντιπαραστήσει...
 ...
 ... Δὲν... μαρτυρήσεται... ἡσυχία...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

... Μὲ... ὡς... θρινάκι... καὶ... ὡς... φτυάρι...
 ... Σχῆμα... ὅπως... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνέμιζει)· ἀνδρῶς, γυναικῶς· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ὁ... ἄνθρωπος... ἀνδρῶς... «ζυγυρίφης», καὶ ἡ... γυναίκα...
 ... ἀνδρῶς... «φροναλέ», ὅπως... ἀνέμιζει...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

... Κόντυλα... (τὰ)...
 Ὁ... καρπὸς... ἀποχωρίζεται... ἀπὸ... καὶ... κόντυλα...
 ... ὡς... ῥεφόμενοι... (ῥιμῶν)...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

..... φεν τὸ γάνομε τὸ δεύτερο ἀνέμισμα

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

..... με τὸ ρεμόνι

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

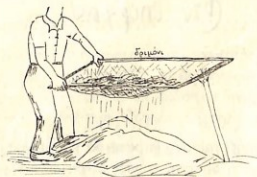
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κούρος ἢ ἀριλόγος

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

..... *ὡς εἰρημον γίνεσθαι μετ' ὁ ρεμόνι*

.....

.....

.....

.....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

..... *ὡς εἰρημον γίνεσθαι μετ' ὁ ρεμόνι*

.....

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

..... *ὡς εἰρημον γίνεσθαι μετ' ὁ ρεμόνι*

.....

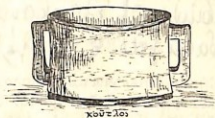
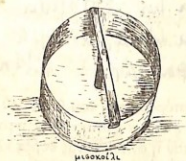
.....

.....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

..... ὁποῦ κε. ὡς δοθέν. Πικλόν. π. ὁπορευομένη
..... 12. ὁμοῖον. ἢ αὐτὸ ἐνὶ τοῖς ὡς μέγεθος,
..... διὰ ὡς δέμας /

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

..... ὡς ὁ παπαδιάτικο καὶ ὡς ἀγροφυλα-
κιάτικο καθὼς καὶ ὡς ἐνὶ τοῖς
.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

..... ἐν τῇ οἰκίᾳ... ἐν τῷ... ἐν τῇ...
..... ἐν τῇ... ἐν τῇ... ἐν τῇ...
..... ἐν τῇ... ἐν τῇ... ἐν τῇ...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;

Εἰς τὸν ἀχυρῶνα ✓

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

..... Ἀπὸ ἐξημερίου ἀπὸ τῆς κοίτης τῆς
βίβης, ἢ λαμβάνει μετὰ τὸ ἀλώνισμα, ἢ
ἐδανίζει ὁ κωμὸς δωρεὰν ἀπὸ αὐτῆς ✓

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμόν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ναι ✓

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον ἀκόπτον καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Πλεγματὶς ἢ πλέγμα καὶ ἐπὶ τῆς θύρας
τῆς οὐράς ✓

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

τῶν Ἀπριλίου ἢ Ἰωάννου εἰς τὴν 23 Ἰουνίου
ἢ Ἰουλίου ἢ Ἀπριλίου ἢ Ἰωάννου ἢ Καλαυροῦ 6.24 ✓

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

τὰ βράδια εἰς τὴν ἀγορὰν ✓

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....
..... (καλαφουνα ..) .. (ή)

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ; ...
..... ωνιδως παιδια

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ; ...
..... τα παιδια λα αυτην

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)
..... τα λοπονδικων εν αυτον και α-
..... νιδων εν αυται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ζορκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

..... λερον κοραιδωκα ο ενας εν εν
..... αλλον «οξω φυλλοι και καρποι» και
..... ονιδων εν πυραν

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)
..... Πηδηματα εν γυρω αυτου
..... παιδια

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

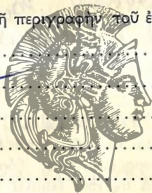
ἔπαιε!

- 4) Καίονται (ἢ ἑκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

εἰς τὸ χωρίον μας ὅχι!

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΡΟΔΟΥ

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.

508

Έν Ρόδω τῇ 4ῃ Μαρτίου 1970

Πρὸς

Τὸ Κέντρον Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λογογραφίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
Ἀναγνωστοπούλου 14

Ἀ θ ῆ ν α ς Τ.Τ.136

Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐν Αριθ.55584/28-5-1969 Ἐγκυκλίου Δια-
ταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἔχομεν
τὴν τιμὴν νὰ ἀποστελλώμεν εἰς τὸν προσηρτημένως 14 ἀντίτυπα τοῦ Ἐ-
πιστολογίου διὰ τὴν ἀποστολὴν λογογραφικῶν ἔργων τῆς Ἑλλά-
δος.-

Μετά τιμῆς

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς Α' Ρόδου

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Κοινοποίησις (ὕ.τ.ἀ.)

Ὑπουργεῖον Ἑθνικῆς Παιδείας & θρ/των
Διεύθυνσιν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως
Τμῆμα Διοικητικοῦ

Ἀ θ ῆ ν α ς

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
Β' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΡΟΔΟΥ

Εν Ρόδω τῇ 16-7-1970

Ἀριθ. Πρωτ. 1250

Π ρ ό ς
Τό Κέντρον Φρεύνης
τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
Ἀναγνωστοπούλου 14 (Τ.Τ.1.36)

Εἰς Ἀ θ ῆ ν α ς

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 55584/28-5-1969 ἐγκυκλίου Δ/γῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἑθνικῆς Παιδείας καί Ὁρθοπευμάτων, ἔχομεν τήν τιμήν νά ἀποσταλέντων ὑμῖν συνημμένως 15 ἀντίτυπα, τοῦ ἀποσταλέντος ὑφ' ἡμετέραν ἀποστολῆν διὰ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑ-ΛΕΙΑ, δεόντως συμπληρωθέντος ὡς ἀναγράφεται τῇ ὑμετέρᾳ ἐγκυκλίᾳ καί ὡς ἀναγράφεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὑπογράφοντος, ὡς καί ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὑπογράφοντος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Επιθεωρητής Β' Ρόδου

ΣΑΛΑΣΙΟΣ ΤΕΙΟΥΜΠΑΚΟΣ

Κοινωνία Κριτικής
Εμπειρική Πόθος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ